

Рецензія

офіційного рецензента, доктора медичних наук, професора ЗВО кафедри педіатрії № 1, професора Токарчук Надії Іванівни на дисертацію Бедрій Наталії Миколаївни на тему «Віддалені наслідки передчасного народження та асоційованої з ним патології неонатального періоду у дітей дошкільного віку», представлену до захисту у спеціалізовану вчену раду ДФ 05.600.053, що утворена згідно наказу ректора ЗВО Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова № 59 від 17 червня 2022 року на підставі рішення Вченої ради ВНМУ ім. М. І. Пирогова № 9 від 16 червня 2022 року з правом прийняття до розгляду та проведення разового захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 228 «Педіатрія»

Ступінь актуальності обраної теми. Згідно з даними звіту глобальної коаліції, в яку входить ЮНІСЕФ та ВООЗ, щороку близько 30 млн дітей народжуються недоношеними, а в Україні – близько 20 тисяч. Останнім часом у науковій літературі йде накопичення даних про віддалені наслідки недоношеності. Так, результати ряду досліджень свідчать, що недоношені діти схильні до відстроченого розвитку соціально значущих захворювань. Тому, дослідний фокус, звернений до вивчення наслідків у дітей, які народилися недоношеними є актуальним та необхідним.

Актуальність даної проблеми пов'язана не лише із високим відсотком народження недоношених дітей, але із погіршення стану здоров'я жінки, зі зростанням ускладненого перебігу вагітності, соціальних факторів, які безумовно впливають на розвиток плацентарної дисфункції.

Актуальність проблеми також полягає у висвітленні питання катамнестичного спостереження за дітьми, які народилися недоношеними. Представлена на рецензію дисертація - одна із перших робіт в Україні, яка передбачає «follow – up» для недоношених дітей до дошкільного віку. Адже в Україні катамнестичне спостереження ведеться до 3-х річного віку. Безумовно катамнез хорошого рівня дозволить максимально зменшити вплив патології в неонатальному періоді на подальший розвиток дитини.

Оцінка наукового рівня дисертації і наукових публікацій здобувача.

Робота в цілому подана як суцільне закінчене наукове дослідження, присвячене покращенню підходів до прогнозування несприятливих наслідків передчасного народження. Дисертація та опубліковані наукові роботи здобувача виконані та підготовлені на високому науковому рівні і базується на достатній для вирішення поставлених задач кількості клінічних спостережень (220 передчасно народжених дітей). Автором підготовлені та опубліковані 20 наукових праць, у тому числі 5 статей у виданнях, що відповідають вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. №44; серед яких 1 стаття у виданні, що індексується у міжнародній наукометричній базі даних Scopus; 1 стаття опублікована в закордонному науковому журналі (Польща); 14 наукових праць було видано в матеріалах міжнародних науково-практичних конференціях (Україна). Отримане свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір «Шкала оцінки показників психомоторного розвитку у дітей дошкільного віку» №107640 від 30.08.2021р. Результати дослідження презентувалися на 7 науково-практичних конференціях професійного спрямування як в Україні так і за кордоном.

Новизна представлених теоретичних та/або експериментальних результатів проведених здобувачем досліджень, повнота викладу в опублікованих працях. Отримані результати дослідження доповнюють напрацювання інших авторів із обраної теми та обґрунтовано доводять про вкрай необхідне «follow – up» дослідження стану здоров'я дітей, які народилися недоношеними з масою тіла менше 1500 г. Окрім того, в роботі було вперше встановлені закономірності розвитку дітей в неонатальному періоді та частоту несприятливих наслідків у дошкільному віці залежно від стану плаценти при народженні. Запропонована прогностична математична модель несприятливих наслідків передчасного народження та асоційованої з

ним патології. Здобувачем також розроблено та адаптовано шкалу оцінки психомоторного розвитку дітей віком 2-6 років.

В опублікованих наукових працях здобувача повністю викладені результати дисертаційного дослідження, наукові положення, висновки і практичні рекомендації, які впливають із них.

Наукова обґрунтованість отриманих результатів, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Основні методи дослідження, який автор використав у роботі, базуються на аналізі великого масиву джерел літератури, включаючи провідні дослідження з обраної проблематики в рецензованих фахових виданнях. Результати дослідження сформовані внаслідок обстеження достатньої кількості дітей неонатального та в катамнезі дошкільного віку із використанням клінічного, антропометричного методів обстеження та патоморфологічного дослідження плацент. Математично-статистичний аналіз отриманих даних проведений коректно та дозволяє використовувати результати дослідження у подальшому обговоренні. Висновки, наукові положення та рекомендації засновані на опрацьованих автором даних власного дослідження з проведенням відповідного статистичного аналізу, що підтверджує їх достовірність, є логічним підсумком отриманих результатів дослідження.

Рівень виконання поставленого наукового завдання, оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності. Методи дослідження, що використані в роботі відповідають сучасним вимогам до наукових досліджень. Для виконання поставленого перед роботою завдання, дисертантом було опановано патоморфологічне дослідження плацент із використанням макроскопії, електронної мікроскопії та імуногістохімії; математичне моделювання, цифрову обробку отриманих даних, статистичний аналіз. Статистична обробка первинного матеріалу проведена коректно, підтверджена статистична значимість отриманих результатів. Здобувач відмінно здійснив огляд літератури та провів порівняння отриманих даних із відомими дослідженнями. Таким чином, варто відмітити високий рівень

виконання поставленого наукового завдання, оволодіння методологією наукової діяльності.

Теоретичне і практичне значення результатів дослідження. Дослідження є вагомим внеском для педіатрії, оскільки питання катемнестичного спостереження за дітьми, які народилися недоношеними це є резервом для зниження інвалідності у дітей дошкільного віку. Дисертація розкриває нові можливості прогнозу перебігу неонатального періоду та вірогідності віддалених несприятливих наслідків на основі вивчення та аналізу патоморфологічних змін плаценти. Практичне значення дисертації полягає також у оптимізації способу оцінки психомоторного розвитку дітей віком 2 – 6 років за допомогою «Шкали оцінки показників психомоторного розвитку у дітей дошкільного віку» №107640 від 30.08.2021р.

Розроблена прогностична математична модель несприятливих наслідків передчасного народження та асоційованої з ним патології з високою чутливістю – 86,11%, специфічністю – 80% дозволить поліпшити індивідуальний прогноз передчасно народжених дітей з масою тіла менше 1500 г та сприятиме підвищенню ефективності катемнестичного спостереження.

Дисертація є фрагментом науково-дослідної роботи кафедри педіатрії №1 Вінницького національного медичного університету "Оптимізація діагностики та лікування соматичної патології у дітей", (державна реєстрація № 0115U007075).

Рекомендації щодо подальшого використання результатів дисертації в практиці. Щодо подальшого використання результатів дисертації в медичній практиці дисертант рекомендує використання адаптованої шкали оцінки психомоторного розвитку Гріффітс (свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір «Шкала оцінки показників психомоторного розвитку у дітей дошкільного віку» №107640 від 30.08.2021р.) в когорті дітей дошкільного віку з метою формування індивідуального профілю пацієнта.

Отримані здобувачем результати досліджень впроваджені в практичну діяльність центрів катamnестичного спостереження закладів охорони здоров'я України.

Відсутність (наявність) порушень академічної доброчесності. За результатами перевірки дисертації та наукових публікацій програмою Srike Plagiarism встановлено, що текст є оригінальним, не виявлено плагіату, самоплагіату, фабрикавання, фальсифікування даних чи будь яких інших порушень принципів академічної доброчесності.

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам.

Узагальнюючи вказане, варто відзначити, що дисертація Бедрій Наталії Миколаївни на тему «Віддалені наслідки передчасного народження та асоційованої з ним патології неонатального періоду у дітей дошкільного віку», є завершеною і самостійною кваліфікаційною науковою працею, яка містить нові науково обґрунтовані результати, що дозволяють розв'язати актуальну задачу сучасної педіатрії – обґрунтування нових підходів до прогнозування несприятливих наслідків передчасного народження на основі вивчення ролі плаценти, визначення факторів ризику, особливостей стану здоров'ядітей в неонатальному та дошкільному віці, що є важливим, зважаючи на необхідність кваліфікованої та ефективної допомоги дітям, які народилися недоношеними та максимально зменшить вплив патології на подальший розвиток дитини. За своєю актуальністю, методологічним підходом до вирішення поставлених задач, науковою новизною та практичним значенням отриманих результатів є науковою роботою, що виконана на високому науково-методичному рівні. Одержані під час виконання дисертації результати мають вагоме значення для сучасної педіатрії та підтверджуються документами, які засвідчують проведення таких досліджень. Робота у повній мірі відповідає вимогам до дисертації доктора філософії, які зазначені у «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою кабінету Міністрів України від 12

січня 2022 р. №44 та вимогам до оформлення дисертації відповідно до наказу МОН України №40 від 12.01.2017 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації». Бедрій Наталія Миколаївна заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 228 «Педіатрія».

Рецензент

д. мед. н., професор,
професор ЗВО кафедри педіатрії № 1
ВНМУ ім. М.І. Пирогова

Надія ТОКАРЧУК